

Betrokkenheid vanuit vert

In de rubriek Werkveld rapporteren professionals in het veld over hun bevindingen. Deze keer vertelt Yvette Vervoort, bestuurslid van ChildCare International, over wat zij leerde van een werkbezoek aan Colline ACEPP Nord Pas de Calais in Lille. ACEPP is een Franse organisatie die onder andere *crèches parentales* ondersteunt, verspreid over heel het land. Een *crèche parentale* is geen ouderparticipatiecrèche zoals we die – sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw – in Nederland kennen. Het zijn wel crèches die bestaan dankzij de betrokkenheid van ouders.

Voor de Franse organisatie ACEPP (Association des collectifs enfants parents professionnels) zijn ouders de belangrijkste opvoeders van kinderen. ACEPP baseert haar werk op de erkenning van deze verantwoordelijkheid. Het doel is ouders te ondersteunen bij hun opvoedende taak door naast ouders te gaan staan en te delen in de verantwoordelijkheid. ACEPP verbindt ouders, vrijwilligers en professionals door tal van activiteiten te ondersteunen die gericht zijn op opgroeiende kinderen en hun ouders. Die activiteiten variëren van kinderopvang, vrijetijdsbesteding voor kinderen, oudercafés, pleegzorg en zorg voor alleenstaande moeders tot een volksuniversiteit voor ouders. In al deze activiteiten is de aandacht van ACEPP gericht op de goede samenwerking tussen ouders en professionals.

Een van de activiteiten van ACEPP is het ondersteunen van allerlei vormen van kinderopvang. ChildCare International heeft contact

gelegd met de ACEPP-organisatie in Lille (Colline ACEPP Nord Pas de Calais) en daar bezocht ik samen met collega-bestuurslid Ed Hoekstra een *crèche parentale*, een van de projecten van Colline ACEPP. In Frankrijk staan *crèches* open voor kinderen van nul tot en met drie jaar. Vanaf hun derde jaar gaan kinderen naar de kleuterschool.

Buurtonderzoek

Een *crèche parentale* – een door ouders bestuurde *crèche* – wordt op het initiatief van ouders opgericht. ACEPP ondersteunt de ouders daarbij. De ouders vormen het bestuur van de *crèche* en zijn als zodanig ook de werkgever van de medewerkers. De ouders werken zelf niet mee bij de opvang van de kinderen. Dat doen alleen professionals. Een *crèche parentale* is dus geen ouderparticipatiecrèche waar ouders zelf de opvang van de kinderen opvangen, zoals wij die in Nederland kennen.

Voor het oprichten van een *crèche* wordt aansluiting gezocht bij de behoefte aan kinderopvang in een wijk of buurt. De ouders doen het buurtonderzoek, maken de analyse en zoeken een locatie. Ook formuleren de ouders, in samenspraak met de medewerkers, de pedagogische en educatieve principes volgens welke de *crèche* zal werken. De ouders zijn zo vanaf het begin betrokken bij en medeverantwoordelijk voor alles wat er gebeurt in de *crèche*.

De *crèche parentale* die wij bezochten, heeft de vorm van een coöperatie. ACEPP participeert in de coöperatie en benoemt een eigen medewerker in het bestuur. Daarmee is ACEPP medeverantwoordelijk voor de *crèche* en kan als formele verbinding optreden in het contact met bijvoorbeeld de gemeente. Naast deze formele verantwoordelijkheid zorgt ACEPP voor deskundigheidsbevordering van de medewerkers van de *crèches* en biedt de ouders, als zij daar behoefte aan hebben, allerlei vormen van ondersteuning aan.

Een hecht team

De *crèches parentales* hebben een capaciteit van ongeveer 24 kindplaatsen die gemiddeld door 28 kinderen worden bezet. In feite is er sprake van één verticale groep van 24 kinderen – baby's, dreumesen en peuters – die wordt begeleid door één team van vaste medewerkers. De *crèche* maakte op ons de indruk van een levendige en vertrouwde leefwereld voor kinderen en hun ouders. De ruimte bood rustige hoekjes voor de baby's, voor de peuters waren er activiteitenplekken waar zij in kleine groepjes konden spelen en ook voor ouders was ruimte gemaakt, om met elkaar en de medewerkers te praten of om nog wat met de kinderen te spelen. We hoorden dat er soms een 'bevriende' *crèche parentale* op bezoek kwam om samen een bijzondere activiteit te doen. Tijdens ons bezoek viel ogenblikkelijk op dat we niet alleen door de leidinggevende en medewerkers ontvangen werden, maar ook door de ouders.

Al sinds dertig jaar heeft ACEPP (Association des collectifs enfants parents professionnels) de doelstelling:

- het recht van kinderen op een plaats in de samenleving onder de aandacht brengen bij alle pedagogische partners;
- het stimuleren van samenwerking tussen ouders en professionals;
- het ontwikkelen van kennis en het bevorderen van onderzoek naar de kwaliteit van het werk met jonge kinderen;
- het bevorderen van betrokkenheid van ouders bij de lokale gemeenschap in stad, buurt en dorp.

rouwen

Het werd ons al snel duidelijk waarom. In een crèche parentale vormen medewerkers en ouders een hecht team. Alle ouders kennen alle medewerkers en alle medewerkers kennen alle ouders. De medewerkers en ouders kennen alle kinderen, en andersom, de kinderen kennen alle medewerkers en alle ouders. Ouders, kinderen en medewerkers vormen samen een grote vertrouwde groep waarin iedereen zich thuis kan voelen.

Dit maakt het mogelijk dat er heel flexibel met het komen en gaan van kinderen en medewerkers kan worden omgegaan. Een ouder kan een kind op elk moment brengen zolang het in het rooster past en er plaats is, en het maakt niet uit wie er op dat moment 'dienst' heeft. Als ouders hun kind komen brengen, nemen zij vaak even deel aan het leven in de groep. Ze nemen de tijd om even met elkaar en met de medewerkers te praten. Zo maakten wij het mee dat een ouder ook oprecht betrokken naar het welzijn van een medewerker vroeg. Een manier van omgaan met elkaar die toch echt anders is dan wanneer je als 'klant' gebruikmaakt van de 'geboden dienstverlening', gehaast je kind brengt en snel afscheid neemt. Omdat iedereen elkaar kent én omdat iedereen op de hoogte is van de gedeelde pedagogische visie en aanpak, is het voor een kind veilig om op elk willekeurig moment in te schuiven. In eerste instantie leek het ons een rommelig en onoverzichtelijk geheel. Maar door het gesprek met de professionals en de ouders en door mee te maken hoe het in praktijk werkt, begonnen we te beseffen wat het grote voordeel is van deze aanpak: de locatie als totale omgeving is stabiel en vertrouwd voor de kinderen en de betrokkenheid van ouders en medewerkers bij elkaar en de kinderen is oprecht. Voor ons als Nederlandse bezoekers was dat een eye-opener. Zo kun je ook naar groepsstabiliteit kijken. Niet het 'beperkt aantal wisselende contacten' is bepalend voor de stabiliteit die een kind ervaart, maar de onderlinge vertrouwdheid en onderlinge afstemming van de pedagogische aanpak!

Betrokkenheid

Tijdens ons bezoek viel het ons op hoe groot de betrokkenheid van ouders was bij de crèche en alles wat de kinderen meemaken. De ouders en medewerkers die wij spraken, vertelden dat de basis daarvoor gelegd wordt tijdens het wenproces. De ouder (meestal de moeder) en kind komen samen wennen in de groep door een paar keer een deel van de dag mee te draaien. Als de ouder en de medewerkers denken dat het kind het aan kan, gaat de ouder een klein poosje weg en laat het kind bij de medewerkers. Dit wennen wordt net zo lang voortgezet totdat het hele team – de ouder en de medewerkers – er samen van overtuigd zijn dat het kind voldoende vertrouwd is om de hele dag te blijven. Dat kan een dag duren, maar ook twee weken. Het criterium is dat iedereen zich er goed bij moet voelen en er vertrouwen in heeft dat het kind een voldoende vertrouwde band heeft opgebouwd met de medewerkers om zich veilig te voelen, ook als de ouder niet aanwezig is. Door de zorgvuldigheid van dit proces leren ouders en medewerkers elkaar goed kennen. De onderlinge vertrouwdheid maakt de betrokkenheid van ouders vanzelfsprekend en is ook de basis van waaruit medewerkers ondersteuning aan de gezinnen kunnen geven. De crèche parentale zoals wij die hebben leren kennen, werkt op basis van openheid en vertrouwen. Dit vertrouwen is voorwaarde voor ouders om de zorg voor hun kinderen aan de professionals toe te vertrouwen. Ouders voelen zich ook voldoende thuis om hun ideeën en mogelijke zorgen over de opvoeding van hun kind met elkaar en de professionals te de-

len. Op hun beurt delen de professionals hun kennis met de ouders, die daardoor nieuwe vaardigheden ontwikkelen in de opvoeding van hun kinderen. De ouders kunnen deze vaardigheden weer inzetten op andere plekken in de maatschappij, bijvoorbeeld later, op de school van hun kind.

Inspiratie

De werkwijze van de crèche parentale is niet een-op-een over te dragen naar de Nederlandse situatie. Daarvoor zijn de verschillen tussen de Nederlandse en Franse tradities te groot, zowel op inhoudelijk als op organisatorisch vlak. Maar dit voorbeeld geeft wel inspiratie om na te denken over wat de voorwaarden zijn voor echte ouderbetrokkenheid, en over wat je als kinderopvang voor ouders en kinderen kunt betekenen als je medewerkers en ouders de kans geeft elkaar echt te leren kennen en een vertrouwensband op te bouwen.

Yvette Vervoort is kinderopvangadviseur en bestuurslid van ChildCare International. ChildCare International organiseert studiereizen, onder andere naar Lille.
W: childcareinternational.nl

De website van Acepp is te vinden via de servicepagina van BBMP, W: bbmp.nl/service. Uw wachtwoord is 20bbmp16.

